



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ



Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ)

Έργο: «Ενταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο - για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Επιμορφωτικό Σεμινάριο

*Διδασκαλία και μάθηση μέσα από την τέχνη
με τη βιωματική μέθοδο*



ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

4 & 5 Οκτωβρίου 2008
1^ο Γυμνάσιο Πρέβεζας
Αρχαδίου 2,
Πρέβεζα

Διδασκαλία και μάθηση μέσα από την τέχνη με τη βιωματική μέθοδο

**Αννα Σβορόνου, Φυσικός – Ψυχοπαιδαγωγός
Πάνη Σταθοπούλου, Καλλιτέχνης - Εκπαιδευτικός**

Η διδασκαλία και μάθηση μέσα από την τέχνη περιέχει: το βίωμα, την ανάλυση, τη χαλάρωση από το άγχος για την κατάκτηση της γνώσης και την καλλιέργεια των αισθήσεων/δεξιοτήτων με τελικό σκοπό την κοινωνική ένταξη του μαθητή (και του δασκάλου μαθητή) με όχημα τη δημιουργικότητα και την επικοινωνία.

Ως γενικό χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου, μπορούμε να θεωρήσουμε το γεγονός πως, μέσα από την τέχνη οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να χαλαρώσουν και να βιώσουν διάφορες εμπειρίες σε καθαρά προσωπικό επίπεδο, οι οποίες κατά κανόνα δε μεταφέρονται σε άλλον. Απλά και μόνο, μπορούν να τις μοιραστούν (όταν θέλουν) με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, εκείνη τη στιγμή. Τα βιώματα που υλοποιούνται μέσα από την καλλιτεχνική έκφραση και την ανάλυση, καλλιεργούν τη ψυχή, το σώμα και το νου, γιατί πάνω απ' όλα συνδέονται με την ελευθερία της έκφρασης και της επικοινωνίας. Η αίσθηση αυτή, συνάδει με την καλλιτεχνική δημιουργία τόσο όταν βρισκόμαστε στη θέση του δημιουργού/καλλιτέχνη όσο και στη θέση του θεατή/φιλότεχνου, ακόμα και όταν τα έργα δεν καταξιώνονται από κάποιους κριτικούς ή θεωρητικούς τέχνης. Χρειάζεται παρ' όλα αυτά αρκετός χρόνος, επιμονή και υπομονή, ώστε να πειραματιστούμε πάνω σ' αυτό δουλεύοντας με μια ομάδα. Θα πρέπει να μάθουμε ότι όταν δοκιμάζουμε να εφαρμόσουμε κάτι, να μην περιμένουμε άμεσα αποτελέσματα ούτε να βγάζουμε γρήγορα συμπεράσματα.

Επίσης, αυτό που παρατηρήσαμε κατά τη διάρκεια προηγούμενων σεμιναρίων είναι ότι, καλλιεργείται η έννοια της προσφοράς/ανταλλαγής τόσο μεταξύ επιμορφούμενων και επιμορφωτών όσο και απέναντι στα μαθήματα του σεμιναρίου. Εννοούμε ότι, τόσο το περιεχόμενο όσο και τα βιώματα του σεμιναρίου, μπορούν να εμπλουτιστούν από τα μέλη της εκάστοτε ομάδας, εφόσον εξασφαλίσουμε τις κατάλληλες προϋποθέσεις. Αυτός είναι ένας πολύ σημαντικός στόχος, που αξίζει να επιτευχθεί στο πλαίσιο μιας καλής συνεργασίας της ομάδας.

Τέλος, πρέπει να τονίσουμε ότι γνωρίζοντας τη θετική επίδραση της τέχνης σε όλα τα επίπεδα και κύρια στο ψυχοπαιδαγωγικό μέρος της διδασκαλίας, στόχος μας είναι να χρησιμοποιήσουμε την τέχνη ως εργαλείο, **ως μέσον** για να βιώσουμε, να αναλύσουμε τον εαυτό μας και τους άλλους και **όχι ως αυτοσκοπό**. Αυτό που θέλουμε να πετύχουμε είναι τελείως διαφορετικό από αυτά που πετυχαίνει ένα απλό καλλιτεχνικό εργαστήριο, στο οποίο συμμετέχουμε για να μάθουμε τεχνικές και να εξασκήσουμε δεξιότητες. Βασικά, εκείνο που επιδιώκουμε είναι να δώσουμε μια πρώτη ιδέα, ένα

ερέθισμα, για το πως μπορούμε να χτίσουμε ένα μάθημα ή μια σχέση (δάσκαλος – μαθητής) πάνω στις δύο αυτές αρχές: την τέχνη και τη βιωματική διδασκαλία. Στη συνέχεια, θα πρέπει τα μέλη της ομάδας να χαράξουν τη δική τους πορεία για να βρουν τον δικό τους προσωπικό τρόπο, τον οποίο θα πρέπει να ανα-προσαρμόζουν ανάλογα με την περίπτωση. Το τοπίο (ο μαθητής, ο δάσκαλος και το περιβάλλον) δεν θα είναι ποτέ ξανά το ίδιο.

Παρατηρήσεις:

Επειδή το κύριο χαρακτηριστικό του σεμιναρίου είναι να τηρηθούν οι αρχές της βιωματικής διδασκαλίας, την πορεία του σεμιναρίου θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό οι ίδιοι οι συμμετέχοντες και οι συγκεκριμένες ανάγκες και οι δυνατότητές τους. Αυτό σημαίνει ότι τόσο τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθεί η ομάδα, όσο και ο χρόνος που θα χρειαστεί για κάθε θέμα, θα εξαρτηθεί από τη στάση των μελών της ομάδας, το ενδιαφέρον τους, τη διάθεση για συμμετοχή, επικοινωνία και δημιουργική έκφραση, έτσι ώστε να μην καταπατηθεί τελικά η βιωματική αξία του σεμιναρίου και τείνει να πάρει το συνηθισμένο θεωρητικό χαρακτήρα.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, καλό θα είναι οι συμμετέχοντες να κρατάνε τις δικές τους σημειώσεις, οι οποίες θα αποτελέσουν ένα είδος memoire, με την έννοια ότι το σεμινάριο είναι βιωματικό και τα περισσότερα πράγματα από αυτές τις σημειώσεις θα λειτουργούν πλέον στο μέλλον καθαρά συνειρμικά και για τον καθένα διαφορετικά. Καθώς και το ντύσιμο των συμμετεχόντων να είναι κατάλληλο για καλλιτεχνικές δραστηριότητες (κίνηση, χρώματα κλπ).

VII. Βιβλιογραφία

- Buzan, T. (2003). *Χρησιμοποίησε το μυαλό σου*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλκυών.
- Γιοκαρίνης, Κ. (1988). *Η τέχνη των ερωτήσεων στη διδακτική πράξη και την αξιολόγηση*. Δράμα.
- Camon, D. and Allen D. Dragdon (2002). *Πώς να μαθαίνετε γρηγορότερα και να θυμάστε περισσότερο*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλκυών.
- Dryden, G. and Vos, J. (2000). *Η επανάσταση της μάθησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλκαίου.
- Δανασσύς- Αφεντάκης, Α. (1997). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Σύγχρονες τάσεις αγωγής*. Β' Έκδοση. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Ροντάρι, Τζ. (1985). *Γραμματική της φαντασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Τεκμήριο.
- Σαββάκη, Ε. (1989). *Οι παράλληλοι εαυτοί μας*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Σακαλάκης, Η. (2004). *Μουσικές Βιταμίνες*. Αθήνα: Εκδόσεις Fagotto.
- Σβορώνου, Α. (1991). *Βιωματική Διδακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης.
- Σβορώνου, Α. (1999). *Η τεχνική της ενθάρρυνσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Σβορώνου, Α. (2007). *Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της διδασκαλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ.
- Steers, J. (2001). InSEA : A Brief History and a Vision of its Future Role. *JADE 20.2*, USA: NSEAD.
- Vitele, B. (1987). *Οι μονόκεροι υπάρχουν*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι.